

Pieterjan Bonne & Joke Vrijders
Arteveldehogeschool, Gent
Contact: Pieterjan.Bonne@arteveldehs.be
joke.vrijders@artevelde.hs

Groeit gras sneller door eraan te trekken? Resultaten van vijf jaar taalbeleid aan de Arteveldehogeschool

1. Inleiding

De Arteveldehogeschool zet volop in op haar taalbeleid. Na vijf jaar maken we, samen met u, de balans op. We illustreren de evolutie, brengen enkele mooie verdiensten voor het voetlicht, schotelen u enkele resultaten voor en delen zelfs enkele heikele punten met u. Via deze voorstelling hopen we inspirerende feedback te krijgen om onze taalondersteuning verder te ontplooiën.

2. Elke opleiding een taalcoach

De bron van het taalbeleid aan de Arteveldehogeschool ligt op de campus ‘Hoogpoort’, het centrum van de vaste diensten en directie. Vanuit de dienst ‘Studieadvies’, onder leiding van Hilde van Puyenbroeck, werd de verantwoordelijke ‘Taal en Gelijke Kansen’, Joke Vrijders, gelast met het uittekenen van de eerste krijtlijnen. Dankzij *Test je Taal*, een screening voor alle eerstejaarsstudenten, kregen we zicht op de probleemgebieden. Met de organisatie van remediërende taalworkshops, maakten we hier meteen werk van. Om dat centrale initiatief bekend te maken bij de verschillende opleidingen, werd een beroep gedaan op een docent met een hart voor taal (en niet per se op een taaldocent).

De workshops namen een vliegende start, maar al snel bleek dat de oorspronkelijke centrale organisatie niet kon voldoen aan de vele verschillende taaleisen van de vele opleidingen. Het gedecentraliseerde netwerk van aanspreekpunten dat was opgebouwd via de taalworkshops werd verder ontplooid: de aanspreekpunten werden taalcoaches en de werkgroep 'taal' werd 'het Forum Taal' en zou vier tot vijf keer per jaar samenkomen. Op de bijeenkomsten van het Forum worden de gezamenlijke lijnen uitgestippeld en kunnen de verschillende taalcoaches eigen, opleidings specifieke grieven aandragen. Het Forum fungeert in eerste instantie als klankbord waar ervaringen worden uitgewisseld en ideeën worden afgetoetst. Gezamenlijke problemen worden centraal aangepakt, opleidings specifieke problemen worden centraal ondersteund en in de opleiding aangepakt.

Geleidelijk aan won de rol van de taalcoach aan belang en kreeg hij een lijvig functieprofiel aangemeten. In concreto functioneert de taalcoach op drie niveaus:

- op *studentniveau* staat de taalcoach in voor de *screening*, het doorverwijzen en opvolgen van studenten en het begeleiden om taalcompetenties te verwerven;
- op *opleidingsniveau* ondersteunt en coacht de taalcoach de opleiding inzake taalondersteuning;
- op *hogeschoolniveau* werken de taalcoaches beleidsvoorbereidend en beleidsondersteunend en participeren ze aan overleg en vorming. Al die taken dienen indrukwekkende doelen: bijdragen aan de multidisciplinaire aanpak van studentgerelateerde problemen, het verhogen van slaagkansen, instaan voor advies, kennis doorgeven, het draagvlak voor taalondersteuning in de opleiding vergroten en taalondersteuning in de opleiding en het opleidingscurriculum verankeren.

Momenteel bevinden we ons dus in een gecombineerde structuur: een centrale aansturing met een decentrale ontplooiing. Hierdoor verliezen we geen voeling met de opleidingen en de noden van studenten, maar kunnen we ook opleidingsoverstijgende problemen aanpakken, zonder te versnipperd te moeten werken. Het zorgt voor een gericht en divers aanbod. Jammer genoeg *matchen* de agenda's van de taalcoaches niet altijd en is het moeilijk om iedereen rond de tafel te krijgen.

3. Taal in niet-talige opleiding

Het laatste doel van de taalcoach, namelijk het draagvlak voor taalondersteuning in de opleiding vergroten en taalondersteuning in de opleiding en het opleidingscurriculum verankeren, is niet vanzelfsprekend. Taalbeleid in een talenrichting lijkt niet meer dan evident, ook al is het niet overal even ingeburgerd. Maar taalbeleid in een niet-talenrichting ('Ergotherapie', 'Podologie', 'Vroedkunde', 'Verpleegkunde'...) spreekt meer tot de verbeelding. We werken twee voorbeelden uit. Voor de opleiding 'Podologie' beperken we ons tot het beschrijven van de taalondersteuning. Bij de opleiding

‘Vroedkunde’ gaan we een stapje verder en kijken we naar resultaten.

In de opleiding ‘Podologie’ is er naast het doorverwijzen naar taalworkshops ook taalondersteuning die in het curriculum is ingebed. In het eerste jaar is er een verplichte taalscreening en krijgen de studenten taalsessies van studenten ‘Logopedie’, waarin we inzetten op de kracht van *peer teaching*. Er volgen dan drie sessies rond ‘taalzuiverheid’ (spelling, aaneenschrijven, meervoud...) en twee sessies rond ‘zakelijk schrijven’. In het tweede en derde jaar volgen een voorbereidende sessie rond de *bachelor*proef en zijn er twee sessies, bedoeld om studenten te begeleiden bij de realisatie van hun *bachelor*proef.

De aanpak hier is opnieuw een combinatie van eigen initiatieven (decentralisatie) en initiatieven die ondersteund zijn door de dienst ‘Studieadvies’ (centralisatie). Zo maken docenten zelf tijd voor de sessies in het eerste jaar, terwijl stagestudenten, begeleid door ‘Studieadvies’, instaan voor de *bachelor*proefbegeleiding in jaren twee en drie. De gezamenlijke aanpak werpt zijn vruchten af en kan rekenen op tevredenheid bij zowel docenten als studenten (> 84% van de studenten is tevreden).

In de richting ‘Vroedkunde’ werd eveneens *bachelor*proefbegeleiding ingevoerd. Na een uitgebreide analyse tijdens de laatste twee jaar, konden we vier aanbevelingen distilleren om het taalbeleid in de opleiding ‘Vroedkunde’ nog meer vorm te geven:

1. *er moet vanaf het eerste academiejaar een taalleerlijn zijn.*
Er wordt geopperd om met een sterke sturing te beginnen en die geleidelijk af te bouwen met oog op ‘taalzelfstandigheid’.
2. *expliciteer de talige verwachtingen bij de taakomschrijving van de schrijfopdracht.*
Door het hoorcollege en de sessies over wetenschappelijk taalgebruik, is het voor de studenten duidelijk geworden dat niet alleen hun spelling, maar ook hun taalgebruik, structuur en stijl belangrijk zijn.
3. *bied meer good practices en modelvoorbeelden aan.*
4. *ondersteun docenten voldoende om taalfeedback te geven.*
Hier is het voornaamste dat alle docenten participeren in een uniform systeem van feedback geven.

4. Remedie wordt preventie

Het geleidelijk verschuiven van een centraal naar een gedecentraliseerd aanbod, waarbij gestreefd wordt naar ‘inkanteling’ in het curriculum, laat de opleidingen ook toe specifieker te werken. Hierbij verschuift de aandacht van een remediërend taalaanbod naar preventief werken. De *bachelor*proefbegeleiding is hierbij een schoolvoorbeeld: studenten worden nu voor en tijdens het schrijven begeleid, waarbij aan hun vaardigheden wordt gewerkt.

Om de taalcoaches te ondersteunen in het vergroten van het draagvlak voor de taalondersteuning, zet de Arteveldehogeschool actief in op vorming en onderzoek. Er waren reeds vormingsmomenten ‘Hoe geef ik taalfeedback als een niet-taaldocent?’ en op 3 oktober werd het project ‘Taalontwikkeld Lesgeven’ voorgesteld (zie afbeelding).

Afbeelding 1: project ‘Taalontwikkeld Lesgeven’.

Het project ‘Taalontwikkeld Lesgeven’ richt haar pijlen op niet-taaldocenten. Met authentiek beeldmateriaal, een theoretische leidraad, een kijkwijzer en verschillende opdrachten wordt aangetoond hoe je met aandacht voor taal beter je vakinhoud kunt overbrengen. We willen ermee benadrukken dat aandacht voor taal niet wil zeggen minder aandacht voor de vakinhoud, een vrees van veel docenten.

5. Verbetering?

We merken dat er nog veel ruimte is voor verbetering. We ijveren steeds meer voor een ‘inkanteling’ in het curriculum en maken werk van het NT2-beleid. Ook moet er meer aandacht zijn voor taalsterke studenten en voor de implementatie van de nieuwe taalregeling, waarbij er meer Engelstalige ‘olods’ zullen aangeboden worden. Zowel professionalisering van studenten als van docenten zal hierbij noodzakelijk zijn.

6. Besluit

Groeit gras nu sneller door eraan te trekken? Nee. We moeten gewoon zorgen dat iedereen zon krijgt en met hier en daar wat extra water of zelfs mest kunnen we een weelderig groeiend gezond groen gazon aanbieden. Aveve zal jaloers zijn.